

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Internetről letöltött angol nyelvű használati utasítás és magyar nyelvű fordítása szerzői műnek minősülnek-e?

Ügyszám: SZJSZT 1/2003

A bíróság által feltett kérdések:

1. A Szakértő Testület nyilatkozzon arról, hogy az angol nyelvű használati utasítás az Sztj. 1. §-ában foglaltak alapulvételével szerzői jogi védelem alá tartozó műnek minősül-e, avagy sem.
2. Amennyiben az angol nyelvű használati utasítás szerzői jogi védelem alá tartozó műnek minősül, úgy nyilatkozzanak arról, hogy az Sztj. hatálya arra kiterjed-e, avagy sem.
3. Amennyiben az 1. és 2. pontban foglalt kérdésekre adott válasz igenlő, úgy nyilatkozzanak arról, hogy a használati utasítás magyar nyelvű fordítása tartalmaz-e olyan egyedi, sajátos jelleget, amelyre tekintettel szerzői jogi védelem alá esik [Sztj. 4. § (2) bekezdés].
4. Az alperes előadása szerint a digitális fényképezőgép használati utasítását az internetről töltötte le. Nyilatkozzanak arról, hogy ezen megszerzési mód a szerzői jogi törvény rendelkezéseibe ütközik-e, avagy sem.

Az eljáró tanács válasza:

Ad 1. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Sztj.) 1. §-ának (3) bekezdése értelmében a szerzői jogi védelem fennállásának feltétele, hogy az alkotás egyéni, eredeti jelleggel bírjon. A tartalom egyéni, eredeti jellegű kifejtésének követelményét természetesen másként elégíti ki a kifejezetten művészeti (pl. szépirodalmi, zenei, stb.) alkotás és másként a valamely szakterülethez szorosan kötődő, az adott funkciók, követelmények által meghatározott mű. Ezekben a szűkre szabott területeken készült művekben is lehetséges azonban az egyéni, eredeti jelleg kifejeződése.

A megkeresésben szereplő angol nyelvű használati utasítás – bár felépítésében követi a hasonló műszaki leírások szerkesztési elveit – az egyes témákhoz kapcsolódó információk szöveges és grafikus megfogalmazásában, illetve ábrázolásában hordozza azt az egyéni, eredeti jelleget, ami a szerzői jogi védelmet megalapozza.

Ad 2. Az Sztj. hatálya kiterjed a magyar szerző által alkotott, Magyarországon nyilvánosságra hozott művekre. Az Sztj. 2. §-a értelmében olyan műre, amely először külföldön került nyilvánosságra, a törvényben meghatározott védelem csak akkor terjed ki, ha a szerző magyar állampolgár, vagy ha a szerzőt nemzetközi egyezmény vagy viszonyosság alapján a védelem megilleti.

A szerzői műveknek az egyes országok szerzői jogi törvényeinek területi hatályán túllépő védelmét az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló 1886. évi Berni Egyezmény (BUE) biztosítja, amelynek Magyarország 1922 óta tagja. Az Egyezmény 1971-ben Párizsban felülvizsgált szövegét az 1975. évi 4. tvr. hirdette ki Magyarországon. A BUE szabályozása értelmében a BUE bármely tagországában először nyilvánosságra hozott műre a többi tagországban a nemzeti elbánás elvét kell biztosítani (BUE 5. cikk (1) bekezdés), azaz Magyarországon az Szjt. szabályozását kell alkalmazni. Ha a külföldi szerző művének származási országa Magyarország (azaz Magyarország területén hozta a szerző először nyilvánosságra), a mű védelmére a magyar jogot, tehát ekkor is a nemzeti elbánás elvét kell alkalmazni. Mindezek alapján a külföldi szerző műve Magyarországon a belföldi szerzők műveire vonatkozó, az Szjt. szabályaiban rögzített védelmet élvez.

A BUE-nek jelenleg 150 tagországa van, ezért a tényállás szerint az internetről letöltött műről alappal feltételezhető, hogy származási helye valamely BUE-hoz tartozó állam, és a fentiek alapján kiterjed rá az Szjt. hatálya.

Ad 3. Az eljáró tanács által tanulmányozott angol és magyar nyelvű szöveg vegyesen tartalmaz szó szerinti szövegfordításokat és értelmi megfeleltetéseket, ugyanakkor egyes szövegrészek csak angolul, illetve csak magyarul szerepelnek. Egyes helyeken a szöveg tipográfiája és a grafikai megoldások, példa-képek azonosak, más helyeken különböznek. Az egyes funkciókhoz tartozó működési leírások, figyelmeztetések is hol az angol, hol a magyar szövegben részletezettebbek (pl. az angol nyelvű használati utasításban a Zoom leírása 79-80., két teljes oldalon található, míg a magyar változatban ugyanazt a funkciót eltérő ábrák használatával a 77. oldalon csupán egy oldalra lerövidítve tárgyalják). Összességében megállapítható, hogy a magyar szövegfordítás – bár nem teljesen szó szerinti tükörfordítás és az egyes oldalak megjelenése sem minden esetben azonos – tartalmában és megfogalmazásában nem hordoz egyéni, eredeti jelleget az angol nyelvű ismertetőhöz képest.

Ad 4. Az Szjt. 18. § (1) bekezdése értelmében a szerző kizárólagos joga művének anyagi hordozón való többszörözése, valamint egy vagy több másolat készítése a műről. A (2) bekezdés szerint a számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítás is a szerző kizárólagos joga.

Az Szjt. 35. §-a a különféle, méltánylást érdemlő magánérdekek érvényre juttatására figyelemmel kivételt – azaz szabad felhasználást – enged a fenti szabály alól, ha a műről magáncélra készül a másolat és ez jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja. Saját célra, saját eszközzel, a fenti feltételek és az Szjt. 33. §-ában rögzített általános feltételek betartásával számítógéppel (azaz jelen esetben az internetről letöltve) is készíthető jogszerűen a műről magáncélú másolat [35. § (1) bek.].

Budapest, 2003. február 17.

dr. Szilágyi István
a tanács elnöke

Marácziné dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

Dr. Kiss Zoltán
a tanács szavazó tagja